

Celo leto stane K 10.40; pol leta K 5.20; posamezna številka 20 vin.
Inserati po dogovoru.

Pravočasno.

Tovarnarju V. se je poročalo iz zelo verodostojnega vira, da njegov blagajnik zelo potratno živi in

da je celo hazardni igralec. Tovarnar V. naznanil je vsled tega svojemu blagajniku s prijaznimi besedami, da bo v štirinajstih dneh revidiral blagajno.

„Dobro, gospod šef!“ pritrtil je blagajnik ter začel delati zelo naporno, da je pravočasno uredil blagajno.

Ko je poteklo štirinajst dni, revidiral je tovarnar blagajno, a našel jo je v popolnem redu, brez kakega primanjkljaja.

„Tako, blagajna je v redu!“ obrnil se je tovarnar na to k blagajniku. „Prav zadovoljen sem z vami, in zdaj, prosim, da izročite knjige in blagajno svojemu nasledniku, vi pa ste odpuščeni iz službe.“

„Kako to? Blagajna je vendar v redu,“ vskliknil je blagajnik presenečen.

„Gotovo! toda mislite, da vas bom odpuščal še le tedaj, ko bo že blagajna v neredu?“

Iskre.

Prijateljstvo je kakor cviček. Dobiti je povsod, a malokje pristen.

Skopuh ni egoist, kajti vse kar prihrani, prihrani za druge.

Ljubezen je pripravljena na vsako žrtev — žal, tudi sovraštvo.

Žanetu žiulejnapis.

Štederat sm rajtu,
sm dohtar tou bt
pa preh ket b's člouk
mislu
sm bukl biu st.

Zatu sm brž bukle
ubesu na kou;
šou drva sm skladat
h Iblanc u Trnou.

Nekol se še brigu
jest nism za svet;
pu zim sm holt grou se,
hladiu se pu let.

S fržolam in zelam
sm s lakat tešiu;
če jeruš je zmanku,
pa voda sm piu.

Use glih pa sm zmeri
biu fletn, veseu;
dupoudne sm s žvižgu
pupoune pa peu.

K prou slab se m ne-
kol še
du zdej ni gudil;
sej zmeri pumagat
sm znou s še u sil.

Le zadn čes neki
začel me je grist;
ke ratu sm revež
sluvenk žurnalist.

Da taka reč dobr
ni uzela še konc,
pa lohka puvedu
vam Pircu u Fronc.

Plemenita žena.

„Moja žena mi čita vsako željo že z oči!“

„Moja tudi — a potem napravi ravno nasprotno!“

Na sodnji.

„Ali ste bili že kaznovani? Zakaj?“

„Ker so me ujeli!“

Na „lim“ jim je šla.

„Ti si torej zapustila svojo dosedanjo dobro službo?“

„Hvala! Pomisli to nesramnost! Gospa je položila na tla krono, da bi preizkusila mojo poštenost!“

„In ti si bila vsled tega užaljena ter si zapustila službo?“

„Kaj še — na „lim“ sem ji šla!

Pri kosilu

Mlada žena: „Ljubi mož, vse dopoldne nisem glasovirja pogledala; sama sem kuhala. Kaj praviš ti na to?“

Mož: „Jed sicer ni vžitna — a poslušati mi ni treba.“

Pomaga se lahko.

Velepodjetnik L.: „Obžalujem, da ti ne morem posoditi zaželjenih tisoč kron; jih res nimam pri sebi!“

Pumpič B.: „Pa mi posodi za eno uro svoj avtomobil, nanj bom že kje dobil teh tisoč kron.“

Bo že tako.

„Kako si se mi mogla tako zlagati, da je tvoj mož že štiri tedne v kopališču? Zaprt je, pa ne v kopališču.“

„No, no — vsak teden se je pa le moral kopati.“

Izblebetal.

Gospodar: „Z novim vinom me je vinski trgovec lepo opeharil.“

Sluga: „Da, da! Ali tudi vas po njem glava boli.“

Tri kauke.

Dve kauke sta sedele na streh,
ena bl črna ket druga;
ube sta se držale na smeh
in tu je bla moja zasluga:

Jest stavu sm tam u blate na tleh,
ke nism mou družga uprauka;
in urah nej udere me prec na meh,
če nism tekat biu tud kauka.

Prav enostavno.

Letoviščar: „— toda kako naj pridem ponoči domov. Ključa nimam; zvonca pa tudi ni, da bi pozvonil?“

Posestnik: „To je čisto enostavno! Splazite se najprej previdno mimo psa, ki je priklenjen poleg hiše, tja proti vodnjaku — tja pes ne doseže. Tam splezajte preko plota na vrt — toda pazite na bodečo žico, ki je napeta na plotu. Ko pridete na vrt, splezajte na hruško, katere veje segajo do okna naše dekle in tam lahko potrkate. Pazite pa, da vas fantje ne zalotijo.“

Tiskarski škrat.

Dražestna goskica — — —.

Po sodni obravnavi.

Tat (ki je bil oproščen, svojemu zagovorniku): „Hvala lepa, gospod doktor, da ste me tako izrezali. Toda povejte mi, prosim, prav po pravici: ali tudi vi verjamete, da nisem ure vkradel?“

V dobi avtomobillov.

„Kje in kdaj pa ste iztaknili tak nahod?“

Avtomobilist: „Danes, a ne vem prav, ali v Italiji ali v Prusiji.“

Zdravilo za pijance.

„Kako si pa odvadila svojega soproga, da več ne pijančuje?“

„Prav enostavno! Vsakokrat ko je prespal svojo pijanost, rekla sem mu, da mi je obljubil zdaj novo obleko, zdaj nov klobuk in drugo in da sem si vselej obljubljen tudi že kupila. To mu je bilo naposled vendarle preveč.“

Vzdih zakonca.

„Sinoči se je sanjalo moji soprogi o novom klobuku in danes sem prijel zanj že račun.“

---

ker niti s kleščami ne izvlečeš vinarja iz mojega žepa, ali to bo trajalo samo do bližnje vasi.

In kaj bo tam?

Tam bo denarja, prijatelj moj, kot pečkâ. Zato pa, gospod krčmar, napolnite to kupico!

In kdo bo plačal? je vprašal krčmar.

Kdo bo plačal! je zaklical Hiripi; skoraj gotovo je Gvadani tudi na vas meril z besedami:

Še malo vran na ražnju videl si, rojak,
ob žemljah ne, ob kruhu zrasel si krepak —
na grobih kocih, ne na žametu si spal,
sicer neumno bi tako ne spraševal.

Napolnite kupico in mi jo prinesite!

Poprej bi rad videl denar, je rekel krčmar.

Moj spoštovani prijatelj tukaj bo plačal, je dejal Hiripi in pokazal name.

Da, jaz bom plačal, tu je denar za vse.

Tako je prav, je dejal krčmar. Na njegov račun ne bi prinesel niti za naprstnik vina. Že včeraj je zapil pri meni ves denar; zadnjega poliča niti plačati ni mogel. Zato mi je dal umazano, raztrgano žepno ruto.

In krčmar nama je prinesel zopet polno steklenico.

Ali, prijatelj Gašpar, sem dejal, to je pa tudi zadnja merica; denar mi je pošel.

Saj dajo tudi za prstan, ki ga imaš na prstu.

Za to ne bodo nič dali.

Kako to?

Ker ga ne spravim s prsta.

Poskusiva!

Tega ne bova poskušala.

Verjemi, da ga spravim dol.

Saj verjem, a se ne trudi!

Hm, morda je spomin od tvoje ljubice?

Naj bo, kar hoče.

Pusti to neumnost, dragi prijatelj. Ali veš, kaj pravi Gvadani? On pravi:

Ženam in pa konjem ne zaupaj mi nikdar,
ker oboje to je goljufije polna stvar.

Vino je bilo pri koncu, in odpravila sva se na pot. Ko sva stopila na cesto, je mrmral krčmar za nama:

To sta dva tička! Imenitno spadata skupaj!

Jaz sem šel svojo pot z navadno ravnodušnostjo, Gašpar Hiripi pa je povedal zopet par rekov svojega Gvadanija in začel nato udarjati s petami in peti:

Dva sem krajcarja imel in ju zakopal,
grlo bilo suho, koj sem ju odkopal.

O tako se mu godi, kdor zmiraj žejen je,
dokler črna jamica ga ne požre.

Črna jama . . . črna jama . . . začel sem misliti nanjo.

14.

Hiripi v resnici ni sklenil iz dobičkarije prijateljstva z menoj, ako se sme najina zveza imenovati prijateljstvo. In zakaj ne? Ker sva bila raztrgana postopača, pijanca?

Postala sva prijatelja.

Jaz sem bil njegov prijatelj, ker sem vedel, da me ne more goljufati, ker nisem imel ničesar na svetu izgubiti. In da je bil on moj prijatelj, je dokaz to, ker ni imel ničesar od mene pričakovati, in vendar ni šel od mene. Hodila sva skupaj od kraja do kraja. Moj opravek je bil v krčmi poiskati prenočišče, on pa je medtem šel okoli župnika, učitelja, notarja, in kar je bilo še izobrazjenih ljudi in gospodov v vasi. Tu je dobil groš, tam goldinar. Vse, kar je dobil, je izročil meni, in me tudi ni nikoli drugače klical, kakor: Moj blagajnik!

Kdor je to slišal in videl najino obleko, se je nglas zasmeljal, in ne brez vzroka.

Kar sva denarja v eni vasi nabrala, ga nisva nikdar odnesla s seboj. Zapila sva ga takoj tam, ali boljše povedano, on ga je zapil sam, ker jaz sem svoj del zajedel. Ko sem namreč spoznal, da nima vino nikakega vpliva več name, sem pustil pijačo in se je polagoma odvadil. Svojemu prijatelju Gašparju sem se zato zelo smilil.

Ah, je vzdihoval bolestno, ti si se torej v resnici čisto spridil, izgubil si vse lepše šege in navade, krenil s pota kreposti? Sprevidim, da je svet dan na dan slabši, sprevidim, da je dandanes zlati rek Gvadanijev postavljen na laž:

„Malvazijec najboljši, balzam in magnet,
najboljša apoteka res je polna klet.“

Nekoč je planil moj prijatelj Hiripi brez sape v krčmo, kjer sem ga pričakoval z njegovih obiskov, kakor je imenoval svoje beraške pohode, in je zaklical:

Krčmar, dvajsettisoč veder zame, in za mojega blagajnika sedemtisoč tort, in istotoliko fazanov in postrvil

Kaj pa ti je, Gašpar, sem ga vprašal in se moral skoro smejati nad dobro voljo, ki je sijala iz njegovih oči.

Zakaj vprašuješ? Kaj mi je? To mi je, da se bliža konec sveta! Prijatelj, ti ne piješ več vina, in upniki dobe brez prošenj svoj denar. Govori torej, ali se ne bliža konec sveta? In ker bo danes ali jutri sodnji dan, se le dobro drživa in jejva in pijva, kar oči in usta požele. Ali uvidiš to?

Seveda uvidim.

Povej torej, kaj je, ako vidiš?

Denar.

Tako je, brez dvoma, ne dá se utajiti, ali koliko?

Petdeset goldinarjev.

Da, res je. Niti vinar manj. In ti se ne onesvestiš od veselja?

Ne.

Tudi jaz ne. Ali pomisli si, kako sem prišel do tega denarja. To je bilo tedaj, ko je šel Andrej v Jeruzalem, in takrat sem jih posodil svojemu šolskemu tovarišu. Dal sem mu jih kar tako, no saj veš, ubog kozel je bil. In sedaj, ko sem šel ravno iz župnišča, sem stopil v neko graščino, in kdo je graščak? Saj niti ni treba, da bi ti pravil, saj že veš. Koj sem ga spoznal, da sva časih skupaj hodila v šolo, a na to sem že zdavnaj pozabil, da sem bil tudi njegov upnik, in sicer ravno njegov upnik. Jaz -- upnik, ha -- ha -- ha! Tisoč vragov, in

še zmiraj nimam vina pred seboj! Gospod krčmar, vina! Blagajnik, današnji dan bo kmalu pri kraju, kaj misliš, ali bo nama mogoče do pojutrišnjem zjutraj uničiti ta zaklad? Jaz obupam od sramote, ako nama do tedaj ostane le vinar. Skrbi, da me boš rešil sramote. Tu imaš. Ako misliš, da je za naju preveč, pokliči cigane in daj v gosli, kar je preveč, ali razumeš? Človek bodi velikodušen!

In kaj je to? sem vprašal in pokazal na majhno culo, ki jo je moj velikodušni prijatelj vrgel na mizo, ko je vstopil.

To? Hm, na to bi bil kmalu pozabil. To so obresti od tako veliko let.

Kaj pa je v tej ruti?

Obleka, čedna obleka, tovariš, v katero lahko takoj zlezeš.

Jaz? Saj bi tudi tebi prav prišla.

To je že res; a ta je zate. Zakaj — to je govoril tiho — zakaj, kdo za hudiča bi mi hotel še kaj dati, ako bi v tako dostojni obleki beračil? Pomisli to!

Ta vzrok se mi je zdel dovolj trden, zato sem vzel obleko. Ko me je Hiripi zagledal v njej, je zaklical ves začuden:

Tovariš, Gvadani je s tem verzom meril nate: „Če v uniformi se prikaže, pa tako je zal, še v Delfah bi kot kip lahko v svetišču stal.“

V resnici, sam sebe sem bil vesel, ko sem se ogledal od vrha do tal. Minilo je skoro deset let, da

so neprestano cunje pokrivalo moje telo. Tako dobro je delo mojim očem gledati to, kakor sužnju, ki je ušel iz ječe, živo, zeleno naravo. In ko se zopet to raztrga? Potem bom zopet stari potepuh. Bog ve, kako grenka se mi je zdela ta misel! Ako človek enkrat pade, in najsi bo še tako globoko, ogleduje lahko čisto ravnodušno svojo propadlost, le če se zopet izkoplje in izmije blato s sebe, potem se začne sramovati tistega mesta, po katerem se je valjal.

Hiripi je pridno pil. Bilo mu je premalo, da je stala pred njim ena steklenica; dal si je napolniti celo mizo in se je zabaval s tem, da je zdaj to, zdaj drugo steklenico nesel k ustom. Kdor le je prišel v krčmo, srečnik ali nesrečnik, vsakdo je moral piti.

Moj prijatelj Gašpar je bil z denarjem prej pri koncu, kakor je mislil, in nič čuda, ker je s podvojeno močjo in pridnostjo opravljal svoje delo.

Zagodite, cigani, da bom plesal, je zamrmral in zaspal, ciganov pa niti zraven ni bilo.

V moje oči ni bilo spanca. Skril sem se v kot, a nikjer nisem mogel dolgo ostati. Bil sem nemiren, po desetih letih prvič, in nisem vedel zakaj. Premišljeval sem, a moje misli so letale od kraja v kraj, od predmeta na predmet, brez zveze, brez reda, hitro. Politika, zgodovina, pesništvo in vse, s čemur sem se bavil nekoč, mi je prišlo v spomin. Preteklost in prihodnost sta stali pred monoj, kot pozna večerna in jutranja

zarja. Tam je bilo temno, tukaj svetlo, in nikjer nisem mogel jasno videti.

To je bil tako čuden večer.

Slednjič je prišel nek tujec v sobo, kjer sem bil jaz. Klel je in zabavljaj na tako siromašne vasi, kjer ubija dolgčas popotnika čez noč.

Ali ljubite igro? me je vprašal.

Saj niti igrati ne znam, sem odgovoril.

Pojdite z menoj v mojo sobo, je odgovoril, vas bom naučil. Samo da mi mine čas.

Pri teh besedah me je obšel mrz ali vročina, niti sam ne vem, ali skoraj tresel sem se. Ako dobim? sem mislil. In ako izgubim teh par goldinarjev, ki jih imam pri sebi? Niti krčmarja še nisva plačala; ako izgubim, in ne morem plačati . . . Potem naju vržejo ven, kaj drugega morejo storiti? Toda — ali ne bo moj prijatelj Gašpar hud name, in po pravici? Ker sem mu ukradel njegov denar, saj to bi bila v resnici prava tatvina. Toda vse eno!

No, ali greste? je vprašal oni gospod.

Ako se vam ljubi, meni je prav, sem odgovoril s prisiljeno ravnodušnostjo; čutil sem, da sem se tresel po vsem telesu.

Ko sva šla po dvorišču, je naročil svojemu kočijažu, naj jutri zgodaj napreže in ga pride potem vzbudit. Kočijaž je res zgodaj drugi dan prišel, da vzbudi svojega gospoda, ali ta ni niti legel v posteljo. Igrala sva kar

naprej. Nedolgo potem je sedel v svoj voz in se odpeljal — ali nekaj sto goldinarjev se ni odpeljalo ž njim.

15.

Prijatelj Hiripi, sem ga drugi dan nagovoril, ko se je vzbudil, kaj se ti je sanjalo?

Nekaj lepega, prijatelj, divnega! je odgovoril. Sanjalo se mi je, da sem oni angleški vojvoda, katerega imena ne vem več, in le še to vem o njem, da ga je dal njegov brat v kadi malvazijca vtopiti. Ali kaj za hudiča ti je prišlo na misel, da me vprašuješ po sanjah? Tega še nisi storil nikoli.

Vprašal sem te samo zato, ako se ti ni morda sanjalo o najini izgubi, najini nesreči.

Nesreči? Jaz ne vem, kaj pomenja ta beseda, ker nisem izvedel nikdar. Zame je ni.

Tako jo boš zdajle spoznal. Brez prikrivanja in olepšavanja ti povem, da sem noč preigral in izgubil ves denar,

Vse, vse?

Do zadnjega vinarja.

Aj, aj, je zaklical Hiripi, aj, aj! Če bi ti bil ostal vsaj groš za žganje! Tako dobro bi mi storilo, ako bi si golo grlo malo poplaknil!

In za ostalo bi se nič ne brigal?

Tako malo kakor za jutrišnji dan.

Ti si v resnici imeniten dečko, Gašpar, krasen dečko si, vreden, da te pritisnem na srce, na to srce,

kateremu se tekom desetih let ni približal noben človek. Pridi, da te objamem! Od ljubezni vnet! Glej, mislil sem, da se boš hudoval name, da boš jezen, in ti niti svojega čela nisi nabral v gube. O, prijatelj! Izvedi torej resnico. Vso noč sem igral karte in nič izgubil. Pač pa sem dobil, dobil zelo mnogo! Ti si ne moreš niti predstavljati, koliko!

Ti si dobil? Saj vendar dozdej nisi nikdar kvar-
tal —

Nikdar, ker nisem imel veselja nad tem, in tudi denarja nisem imel.

To je žalostno, tovariš, zelo žalostno! Bilo bi mi ljubše, da si izgubil moj denar.

Zakaj, ti neumnež!

Zato, ker si prvokrat igral, in ali veš, kaj pravi Gvadani, to se pravi, ne Gvadani, temveč, kaj pravijo igralci? Prima fortuna raro bona —

To je res, oni menijo, da je prva sreča redkokdaj dobra, ali pogovor gre še naprej —

Sed si bona, valde bona —

Tako — ako pa je dobra, je zelo dobra.

Hm, in koliko si dobil?

Ne dosti manj kakor tisoč goldinarjev.

Tisoč goldinarjev! Aj, toliko denarja niti ni na svetu!

Jaz ga imam v svojem žepu.

Tisoč goldinarjev! Eh, saj se mi samo sanja, ampak resnica je, da so to skoraj tako lepe sanje, kakor one pretekle noči.

Tu imaš, potežkaj in se prepričaj, da niso sanje.

Zares ne! O prijatelj, zdaj se začno zame žalostni časi. Zdaj mi ne bo treba dva tedna nič na to misliti, kaj bova jedla, kaj bova pila. Ampak, veš li kaj? Jaz bom kupil vse vino Ogrske.

Ne tako, Gašpar, tega denarja ne smeva vsega zapraviti. Povedal ti bom, zakaj. Poglej, jaz imam otroka, ubogega, majhnega otroka, ki bi ga imel preživljati, ali ga nisem, ki se nahaja morda v največji revščini in ki ga že deset let nisem videl.

Česa ne poveš! Da imaš otroka, je dejal Hiripi in zmajal z glavo; zakaj pa mi nisi tega prej povedal! Morda bi kaj malega utegnila dati na stran za malega; sicer je res, da sva precej redno živela, ali če bi živela še malo rednejše, pa bi si lahko prihranila malo vsotico. In kje je otrok.

Daleč od tukaj. Štiri dni vožnje. In še danes se odpravim na pot, tovariš, takoj. Ali greš z menoj, Gašpar?

Če grem? Kam pa jaz ne grem s teboj?

Ne dolgo nato sva sedela na vozu in potovala.

V prvem mestu, v katerega sva prišla, sem Hiripija preoblekel. A s težavo sem ga pripravil do tega, da je vzel od mene kupljeno obleko; a nisem ga mogel pregovoriti, da bi pil od mojega denarja.

«Z denarjem živeti, ni nikaka umetnost, in potem morava skrbeti tudi za otroka,» je odgovoril, in povsod kjer sva ostala, je šel na obisk, in kar si je tako pridobil, je zapil. Le toliko denarja si je izprosil od mene, da si je kupil sod vina, Dal sem mu ga. Sod je dal prenesti na dvorišče, izvlekel je čep in se zabaval s tem, ko je vino odtekalo. Slednjič sva prišla v mesto, kjer je moja mladost . . . Betka . . . Roža . . . moj otrok in — Ternej . . . ha! Deset let me ni bilo tu. Kako se je mesto v teh desetih letih pomladilo! In kako sem se jaz postaral!

16.

Hiša, v kateri je umrla Betka, in je bil rojen moj sin, je stala v najbolj zapuščenem delu mesta, kamor se je zatekala revščina. Da poiščem njo, je bila moja prva misel. Že takrat je razpadala, ko sem jo začel obiskavati; zdaj je pa bila že čisto pri koncu. Debelo bruno je podpiralo s ceste njeno prednjo stran in jo varovalo, da se ni zrušila. Razpoke so zijale iz njenih zidov, in edino okno, ki je gledalo na ulico, je bilo preplepljeno s papirjem.

Velika revščina, sem si mislil in vstopil z utripajočim srcem.

Zgrozil sem se.

Betkina mati je bila uboga, ali svojo sobo je imela v redu in snažno. Dve čedni postelji, nekaj usnjenih stolov, sredi sobe velika miza iz orehovega lesa in pri oknu majhna šivalna mizica — je bilo pohištvo, in na

stenah so vsele slike, ki so predstavljale Jožefovo življenje iz svetega pisma, kako so ga njegovi bratje prodali trgovcem, kako je bil v Egiptu pri Faraonu i. t. d. In zdaj ni bilo od vsega tega ničesar več v sobi. Bila je čisto prazna; od zidov je odpadel omet, videla se je malta, in peč se je podrla. Ni mi prišlo takoj na misel, da bi utegnil že kdo drugi tu stanovati, ali morda celo nikdo, kar je bilo še bolj verjetno.

Vstopil sem, in zagledal z lažjim srcem . . . za vratmi tuje obličje. Bila je to ženska, stara navidez okoli petintrideset let. Ležala je bolna na kupu slame, sicer ni bilo ničesar pod njo. Povita je bila s svojo staro, zelo ponošeno obleko. Pri njeni glavi je stala posodica s pitno vodo, stekleničica zdravil in kmečki krožnik, v katerem je bila stara žlica in ostanki jedil. Videl in skusil sem že mnogo bede, ali ta tukaj me je prestrašila, tako velika je bila.

Odpustite, dobra žena, da vas motim, sem dejal; menil sem, da najdem tu poprejšnje stanovalce te sobe. Zdaj ne vem, kje naj jih iščem, ker jih nisem našel tu, sem nadaljeval. Ali ste že dolgo tu, kaj?

Nekaj tednov, je odgovorila ženska z medlim, počasnim glasom.

In kdo je pred vami stanoval tu?

Nikdo. Bolna in uboga sem prišla v to mesto in si poiskala najcenejše stanovanje. To je najcenejše, ker si nikdo ne upa tu stanovati iz strahu, da se ne bi po-

drla hiša; jaz tega čakam, o, da bi se le kmalu izpolnilo moje upanje!

Uboga žena, vi morate biti zelo nesrečni! Akoprav bi vas ne videl, vaše besede bi me o tem prepričale.

O, jaz sem zelo nesrečna, najbolj nesrečna na svetu! Koliko jih pravi tako o sebi! Ako pa bi videli mene, ne bi govorili tako.

Uboga stvar! Vi trpite veliko revščino! Ali imate kaj, da se živite?

Že zdavnaj bi bila umrla lakote, a tu v bližini biva neka stara žena, ki skrbi zame iz usmiljenja. Ah, zakaj so usmiljena srca? Ako bi jih ne bilo, bi ne trpela več! Večkrat misli človek, da je najbolj usmiljen, ko je najbolj grozovit. Pogosto je dobrota prokletstvo. Ta stara žena mi vsak dan prinese jedila in zdravila, ali pa mi jih pošlje po malem dečku.

Stara žena in majhen dečko! sem si mislil. In koliko je star deček?

Kakšnih, devet, deset let . . .

Ako bi bil on! Kje pa stanujeta?

Tu gor! V bližini.

Se zahvalim. Zdi se mi, da sta to onadva, ki ju iščem.

Mali deček je dejal, da so poprej tudi stanovali v tej sobi.

O, potem sta gotovo! Mali dečko je gotovo zelo raztrgan? vprašal sem v skrbeh.

Ubog, a ne raztrgan.

Bog bodi zahvaljen, sem zaklical. A vi, ljuba žena, vi ste tako, tako . . . čim dalje vas opazujem, tim bolj znane se mi zde vaše poteze. A moj spomin je slaba užigalica, in ne morem hitro napraviti luči, da bi videl. Govorite, ali niste Izabela ali Judita?

Odkod poznate moje ime?

O, in to ste res vi?

Kako me poznate?

In vi ne?

Se ne spominjam več.

A kako bi se tudi spominjali! Takrat so bili vse drugi časi! Tako za vas, kakor tudi zame. Ali še veste? Vi ste potovali v mrzli zimi, in ste vzeli od Boga in ljudi zapuščenega potepina na svoj voz, da ni zmrznil.

To bi utegnilo biti.

Ta potepin sem bil jaz. Ali se ne spominjate?

To mora biti že dolgo od tega.

Približno devet let.

Dolgo je od tega, nič več se ne spominjam.

Nič ne dé. Vi ste bili moja dobrotnica, peljali ste me v svojo sobo, da sem se pogrel, in dali ste mi še denarja povrhu. Jaz nisem vajen pozabljati žalitev, ali dobrot tudi ne. Lahko računate na mojo hvaležnost.

Da? Torej me bo še kdo pokopal.

O, kako lepi ste bili takrat, sem jo prekinil, da jo odvrnem od njenih temnih misli. Kako lepi ste bili takrat!

Živela sem prehitro . . .

Ko vas gledam zdaj, se mi zdi, da ste stari petintrideset let.

In jaz sem jih komaj petindvajset. Mlada sem se postarala, in v bedi umrjem. A tajiti ne morem, da to zaslužim. Da bi le ne bilo tako! Nezasluženo trpljenje človek lažje prenaša kakor zasluženo, naj reče kdo, kar hoče. Jaz zaslužim, da je z menoj prišlo tako daleč, samo to me tolaži, da ne bo več dolgo trpelo. O, moji starši, ki jih je sramota in žalost zaradi mene spravila v grob! Ako se srečamo na drugem svetu, kako si bo upala vaša nepoštena hči vam pogledati v oči? —

Trpljenja poln vzdih se ji je vtrgal iz prsi, ki jo je hotel zadušiti. Oči so ji izstopile in zastrmele brez leska na nizki strop — brada se ji je povесila. Bila je mrtva.

Zahajajoče solnce je stopilo izza oblakov in obsijalo s krvavordečimi žarki skozi nizko okno njene osinjele ustnice in njeno belo, koščeno obličje.

17.

Z odkritim veseljem, in lahko rečem, ginjeno sem pritisnil svojega sina na prsi.

Bil je živahen, temnook, rjav dečko.

Torej vi ste moj oče? je vprašal in dolgo in pri-srčno strmel vame.

Da, moj mali sinko, to je on! je rekla babica in jokala od veselja.

Jaz sem tvoj oče, moj sin, jaz! sem dejal ponosen na to, da imam tako vrlega sina.

Lep mož, je rekel moj sin in se me ni mogel nagledati. — In ako bi bil še veliko lepši, bi bil ravno takšen, kakor sem jaz.

Ali ne boš tiho, ti grdi fant! je zaklicala babica in se delala jezno. — Ah, moj gospod, ta dečko je tako razposajen, da ga v devetih vaseh ni njemu enakega. Še ne dolgo — in dobra starica ni mogla naštetih dovolj porednih činov mojega sina, ki sem jih poslušal z veseljem, ker je vsak pričeval o njegovi ognjeviti duši, njegovem plemenitem srcu in ostrem razumu.

Ti si vrl dečko, moj sin, sem dejal in ga potrkal na rame, ker je molčala njegova babica. Zadovoljen sem s teboj.

Res, oče? No, to me veseli, ker smo tudi mi z vami zadovoljni.

Ne vikaj me, moj sin!

No, kako pa naj vam rečem?

Ti!

Dobro! Torej ne z vami, temveč s teboj.

In zakaj?

Ker si tako zvesto skrbel za nas.

O, moj gospod!

Imenujte me svojega sina, mati! sem prekinil starico, ki je skočila svojemu vnuku v besedo.

Torej, moj sin, odpusti, da se ti še nisem zahvalila.

Čemu? sem vprašal začuden.

Za tvoje pošiljatve.

Za kakšne pošiljatve?

Za denar.

Denar?

S katerim si skrbel za najine potrebe.

Jaz?

Zmiraj smo ga dobili točno.

Ne šalite se, mati!

Kako naj bi se šalila!

Torej se rogate?

Bog varuj!

A jaz nisem poslal ničesar.

Kakšen vzrok imaš, da tajiš, moj sin?

Prav nikakega vzroka ne bi imel, ako bi zares pošiljal. Deset let me je bolelo samo to, da nisem bil v stanu, vam in mojemu sinu pomagati!

Ne razumem te, je rekla babica, v mojega sina strmé.

In jaz ne razumem tebe, sem odgovoril.

Mi smo dobivali redno denar.

To je zame ravno tako razveseljivo kakor neumljivo. In kdo ga je prinesel?

Stari Janez, ki mi zmiraj nagaja, je odgovoril moj sin.

Kakšen Janez?

Ta tam, ki zmiraj svoj grdi nos moli skozi okno.

Takrat je vstopil moj nekdanji sluga. Začel sem slutiti, stvar mi je začela biti jasna.

Janez, sem zaklical ganjen.

Moj gospod, moj dobri gospod, je izrekel še bolj ganjeno.

Hotel mi je poljubiti roko, pritisnil sem ga na prsi.

O, vi ste še zmiraj tako dobri, kakor ste bili prej, je odgovoril v zadregi.

In ti si še boljši, kakor si bil poprej, sem mu odgovoril. Janez, ti si bil mojemu sinu oče, kako naj se ti za to zahvalim?

Janez se je hotel delati začudenega, ali to se mu ni posrečilo, in izdal se je le še bolj.

Ne prikrivaj, Janez, sem dejal, priznaj, da si bil ti naš dobrotnik!

Ta malenkost ne zasluži tega lepega imena, gospod. Ker ste me pa že ujeli, priznam, da sem tu pa tam prinesel kakšen goldinar.

To je laž, Janez, je izpregovoril moj sin, ker ni bil samo kakšen goldinar.

Ali ne govorite vendar tako, gospodič, križ božji! je karal dobrovoljno mojega sina.

In le poglej, oče, on me zmiraj zmirja z gospodičem.

To pa je lopov, ki vas zmirja, je zaklical Janez skoraj jezno.

Saj mi nikdo drugi ne pravi gospodič, kakor on.

To mi je vseeno, je odgovoril Janez. Kdor je sin mojega gospoda, ta je pri meni gospodič.

To je že vse lepo, sem ju prekinil, nikar se ne kregajta! Janez, Janez, sprejmi še enkrat, še stokrat

mojo zahvalo! Vem, da si trpel pomanjkanje vsled svojega dobrega srca.

No, že vidim, da greste vsi nadme! je dejal dobri. Janez skoro obupno. Ne govorimo več o tem! Ni vredno besede. Vam je znano, gospod, da ne ljubim posebno zabav; oženiti pa se tudi nisem hotel, ker sem imel strašen zgled pred seboj, kam more privedi človeka ljubezen. Zato ni bila zame, tihega samca nikaka velika umetnost storiti, kar sem storil. In potem sem imel tudi zmiraj dober zaslužek, in tudi zdaj imam prav dobro mesto, ali še danes bom odpovedal.

Zakaj, Janez? sem vprašal.

I zato, ker ste se vi vrnili, in ako morem vam služiti, nočem nikomur drugemu. Ako me le zopet vzamete —

Vzamem, jaz bi te že vzel, Janez, ali jaz te ne morem vzeti.

Zakaj ne?

Ker nimam ničesar, da bi mogel imeti služabnika. Ničesar? Obžalujem. Ali veste kaj, moj gospod, zdaj ostanete vendar tu?

Da, ali kako dolgo, mi ni znano.

Kolikor časa ostanete torej tukaj, pridem večkrat sèm, in ako bi utegnili kaj potrebovati, mi kar zapovejte . . . O, joj, je zaklical nenadoma in se zgrabil za uho.

Moj sin se je glasno zasmeljal.

Ali, gospodič, je Janez nadaljeval, kdaj boste vendar vsaj trenotek mirni?

Zmiraj je takšen, zviije papir, in mi ga vrže v uho; in celo osla rado srbi v ušesu. Ampak to vam povrnem.

Zdajle sem vam vrnil za zadnjič, je trdil moj sin.

Hm, zdaj sem se spomnil, je zaklical Janez, zdaj sem se spomnil, da imam nujno opravilo. Pravzaprav nisem imel namena vstopiti, pa sem dejal, no, ker sem že tukaj, grem pa noter. Torej jutri pridem, gospod. ali kakor hitro mi bo mogoče se zmuzniti; do tedaj pa se priporočam. Saj vendar ni treba zatrjevati, da me veseli, in kako me veseli. Priporočam se. Na zdravje, gospodič, in naučite se do jutri svoje naloge, sicer bo pela šiba.

To je Janez hitro oddrdral in hitel proč, brez dvoma ne zato, ker je imel nujno delo, temveč ker je videl, da se mu je babica mojega otroka tudi hotela zahvaliti.

Aj, ti grdi Janez, je za njim zaklical moj sin. Zmiraj govori o šibi in vendar vé, da sem prvi v šoli.

Kaj — ti si prvi, sinko? sem ga vprašal.

Da, prvi, oče! Čeprav je Tone Derega prinesel zadnjič dva cekina učitelju, Saj sem ga videl. In Nace Hajduk mu nosi kolače in torte. Pa zato je Tone vendarle samo drugi in Nace tretji. Ali po pravici ne zaslužita niti tega, a jaz sem zmiraj prvi. Zato so dečki tudi tako jezni name. Z drugim se ne morejo maščevati nad menoj, zato me zmiraj sprašujejo:

«Ti, kje pa je tvoj oče?»

Dozdaj jim nisem mogel na to odgovoriti, in mnogokrat sem tudi jokal zato. Naj me pa le zdaj še vprašajo, pri moji veri, jih bom že naučil, to vam obljubim. Kadar sem dobre volje, nabijem vso šolo, čeprav jih je mnogo v njej.

Tako je govoril moj sin, in jaz sem ga rad poslušal, in od minute do minute mi je bil dražji. Sladko in bolešno sem začel čutiti, da je bil na vsem širokem svetu edini, ki ga je vez narave družila z menoj, in bilo mi je hudo, kadar sem pomislil, da ne bom mogel dolgo, ne za vedno ostati pri njem.

Sledajič sem se spomnil Hiripija, ki sem ga pustil v gostilni, kjer sva ostala. Še danes ga moram videti, sem mislil; ker je tako nemiren, mi jo navsezadnje še potegne.

Še majhno pot imam, mati, sem dejal; zato odhajam. Jutri zjutraj se zopet vidimo. Bog s teboj, moj sin Valentin. Še nekaj; nekoliko denarja sem vama tudi prinesel. Tu je; spravite ga mati!

Le obdrži ga, saj naju vendar ne boš kar koj zapustil?

Takoj ne; ali pri vas je boljše spravljen.

In izročil sem ji, kar sem dobil pred nekaj dnevi.

A vendar, sem nadaljeval, polovico vzamem s seboj; človek ne more vedeti, kaj bo vse potreboval...

Eh, ali čemu? No, pa vendar —

Vzel sem polovico denarja.

In ti, Valentin, je dejala babica, skoči in poglej, ako tista uboga žena česa ne potrebuje. Skoči, sinko!

Le ostani, sin moj, sem jaz spregovoril, ničesar več ne potrebuje. Ali vendar: Pogreb!

Ali je umrla?

Da. Iskal sem vaju na starem stanovanju, in tedaj je ravno izdahnila, ko sem bil pri njej.

O, uboga stvar! A zanjo je sreča. Bog ji bodi usmiljen!

Skrbite za to, mati, da bo na moje stroške dostojno pokopana.

Jaz grem tja, da jo pogledam, je dejal moj sin.

Kaj pa ti ne pride na misel, je zaklicala babica, sam in tako pozno k mrliču!

Zakaj pa ne?

Ali te ni nič strah, moj sin? sem ga vprašal.

Ne, oče, nič! Jaz grem skozi ogenj in vodo.

Ti si vrl dečko, pojdi!

In šla sva oba, moj sin k mrliču v bližnjo hišo, in jaz v gostilno, da najdem svojega prijatelja Gašparja. Gotovo leži pod čepom, sem si mislil, in je moker kakor miš, ki prileze iz polne latvice mleka.

Zmotil sem se.

Preiskal sem v gostilni vsak kot, vsak kotichek. Ni ga bilo. Nazadnje sem slišal od natararja, da je nedolgo za menoj odšel, se proti večeru vrnil, vprašal po meni, in ker me še ni bilo tukaj, se je znova od-

stranil. Bo že prišel nazaj, sem si mislil in stopil v gostilniško sobo, da povečerjam.

Ko sem odvečerjal, sem šel v svojo sobo, da tam pričakujem Hiripija. Na vratih pa srečam . . . ha . . . koga sem srečal?

Terneja.

Na svojih potih sem mislil večkrat, ali je še kaj na svetu, kar bi bilo v stanu, da me razburi, ali vsaj spravi iz ravnotežja. In dejal sem, da nič, nič, tudi Ternej ne. Moje hrepenenje po maščevanju se ni poleglo niti najmanje, temveč je celo zmiraj naraščalo. — A mrzlo se bom sešel ž njim, sem mislil, gledal ga bom hladno kakor kamen, ob katerega sem se mimogrede spodtaknil, in ki ga zato poberem in vržem v reko, da se ne spodtaknem še v drugič. A sedaj — nič miru, nič hladnih misli.

Ko sem zagledal Terneja, sem trepetal in se tresel, in bil tako zmešan, da sem mu vkljub svojemu srdu in studu segel v roko, ko me je spoznal nenadoma in poln veselega presenečenja pozdravil in mi ponudil roko.

Bog te vzprejmi, stari, dragi prijatelj! je zaklical. Kje pa hodiš, križ božji? Odkar je bila povodenj, te nisem več videl in ničesar slišal o tebi. ⁶Hvala Bogu, da si zopet tukaj! O, kako dobro dene človeku, ako slučajno po dolgih letih zopet najde svojega prijatelja iz mladosti, da mu stisne in strese roko! Oj, prijatelj Matija, koliko imam govoriti s teboj! Vse ti bom po-

vedal, kar se je zgodilo, od kar se nisva videla, vse! Ali zdaj — žalibog — ne utegnem. Moji tovariši v tej stranski sobi že obupujejo, ker me še ni blizu. Brez mene, pravijo, ni igre, razen mene si ne upa nikdo igrati tako visokó. Zato odpusti ljubi prijatelj! A zdaj je vseeno, par minut gor ali dol! Samo glavne dogodke ti hočem povedati. Torej, ali že veš, da je Roža, tista deklica, za katero sva se dvobojevala — oh, dragi prijatelj, kako mi je žal, da sem te ranil! A ti si hotel vendar z vso silo, da te ustrelim! A jaz sem stvar olajšal, kolikor sem pač mogel: Pištolo sem držal lepo postrani, da te samo ranim in ne usmrtim.

Oj, ti nesramni vrag, sem si mislil. Torej name-noma me ni vstrelil! In vendar je komaj držal pištolo, tako se je tresel.

Ali to veš, je nadaljeval, da je bila ona Roža moja žena? Ali zakon ni trajal dolgo, samo nekaj tednov. Ubožica je šla sama v vodo.

Zdajle ga bom sunil z bodalom! sem si mislil in govoril škodoželjno:

O, to mi je znano prav dobro, Baltazar. Saj je bila tvoja žena zadnjo noč pred svojo smrtjo v mojem naročju.

Tako? je vprašal, a niti toliko ga ni to dirnilo, kakor da sem mu povedal, da je nekdo vbil šipo na njegovem oknu.

Tako? Pri tebi je prebila svojo poslednjo noč? Potem je storila prav. Na njenem mestu bi bil jaz sto-

ril isto. Razgovore o izveličanju in prokletstvu na onem svetu, obstoji samo v tem, kako umrjemo. Kdor srečno preživi zadnje trenutke svojega življenja, gre v nebesa, a kdor jih preživi nesrečno, gre v peklo. Zato naj bi se vsak potrudil, da umrje kolikor mogoče srečno.

Torej tako misliš? sem vprašal mirno.

Da, prav tako! Poslušaj me in nič nikar ne pretiravaj v svojem življenju!

Temu človeku torej ne morem do živega, sem pomislil in bolelo me je, ker njega ni bolelo nič.

Nedolgo po smrti svoje žene, sem se zopet poročil, je nadaljeval. Nekega večera sem pri igri izgubil strašno mnogo. Kmalu nato sem peljal bogato deklico pred altar, da ne bi ubožal popolnoma. O, jaz malodušnež! Kako sem mogel dvomiti le trenutek o svoji sreči, ki mi je vedno naklonjena, kadar sem bil pri igralni mizi. Čez nekaj dni sem dobil denar nazaj in še obresti povrhu. Sicer pa nisem nikdar obžaloval, da sem se poročil in tako hitro. Človek ne sme od žene zahtevati preveč in sreča je gotova. Tako delam jaz. Moja žena je krasna, imam dvoje otrok in sem naj-srečnejši človek. Dan in noč igram!

Ali te v tvoji sreči ne more nič motiti? sem ga vprašal.

Nič, nič, mi je odgovoril, če je človek bogat, mu ne manjka ničesar.

Dokler je človek bogat — ponovim sam pri sebi; to je torej njegova Ahilova peta.

Sedaj se morava ločiti, prijatelj, je rekel Ternej, mudi se mi k igralcem — ti še zmiraj ne igraš? Poprej si karte prokleta sovražil.

— A sedaj jih ne sovražim več tako . . .

— Kaj slišim?

— Časih sam igram.

— Nemogoče!

— Človek postaja star in pameten.

In ti si se torej spametoval? Veseli me, da čujem kaj takega. Saj sem ti vedno pravil, da boš še ozdravel od svojih sanj, s katerimi te je mati narava tako bogato obdarovala. No, da enkrat tvoja pamet dozoreva, da postaja tvoje srce plemenito . . . ker pri meni, ljubi prijatelj, je igranje najplemenitejša strast.

Na tak način hočemo preživeti nocojšno noč! Kaj ne?

Vsaj en del noči, sem rekel; in se bojeval sam s seboj; stroške dveh tvojih let stavim na karte, moj sin . . . O, zakaj sem vzel ta prokleti denar s seboj! . . . Glej, hotel sem ga pustiti doma, pa je že hudič! . . . A polovico ga nimam s seboj, in ta je na varnem. Če tudi vse izgubim, kar imam pri sebi, še vedno dovolj ostane, da se s tem moj sin zadovolji lahko do tedaj, ko zopet kaj pridobim . . .

No, kaj premišljuješ tako dolgo, Matija? prekine Ternej moje premišljevanje.

Nič, nič, — lahko greva.

Odšla sva res v igralno sobo.

Najprej sem izgubil, pa zopet dobil, izgubil in dobil, tako se je vrstilo nekaj časa.

Nazadnje sem vedno izgubljal, pot mi je začel stopati po obrazu . . . roke so se mi tresle tako, da so mi karte padale iz njih . . . stavil sem zadnji goldinar, oči so se mi izbulile, sapa mi je zastala . . . vse sem izgubil!

Ternej, sem rekel obupan, Ternej, denarja nimam več pri sebi; posodi mi par sto goldinarjev!

Denarja nimaš pri sebi? odgovori Ternej, morda tudi drugje ne? . . . A jaz ti ne rečem zato, kakor da bi ti ne hotel dati denarja; koliko potrebuješ?

Prav nič! sem mu rekel zaničljivo. — Gospodje, se obrnem k drugim, kdo ima vame toliko zaupanja ter mi posodi do jutri štiri sto?

Tako velika je bila vsota, ki sem jo pustil pri stari materi svojega sina.

Jaz vam dam denar, ampak na polovico dobička . . .
Kako mislite to?

Če izgubite, mi jutri vrnete denar, če pa dobite, tedaj si razdeliva.

Hm, to so veliki procenti . . . vseeno, dobro! Prosim denar!

Znana stvar je, da je z izposojenim denarjem dobro igrati. Sedaj sem izvedel tudi jaz.

Proti jutru se je družba razšla. Moj upnik je dobil za svojih sto goldinarjev tisočake, in tudi jaz sem

odnesel tisočake, in ti tisočaki so bili Ternejevi. Ko je odhajal, mi je rekel zaničljivo:

Stavim, da s temi vinarji izgineš, da te ne bo videl nihče več?

In če me zopet vidiš?

Torej prideš?

Kedaj?

Jutri . . . to se pravi danes zvečer.

Jaz bom tu.

Bil sem točen. Zvečer smo sedli k igri ter igrali venomer do opoldne drugega dne. Potem smo vstali. Ternej je iskal svojo rokavico in je ni našel.

Saj jo imaš že na roki, sem mu rekel.

Vzel je klobuk in odšel.

Počakajte, gospođ, mu je rekel eden izmed igralcv, mesto svojega klobuka ste vzeli mojega.

Pri moji veri, je odgovoril Ternej, vzal svoj klobuk in hotel oditi.

Sliši, Ternej, zakličem za njim. Baltazar Ternej ti si me oropal ljubice in jaz sem te oropal vsega — Spravil sem te na beraško palico.

18.

Ali sem jaz tisti, ki je hodil nekoč napol bos po trdih, kamenitih deževnih cestah, in ki stopa zdaj v

čevlji z zlatimi cimbalami po mehkih, gladkih preprogah? Ali sem jaz tisti, ki je nekoč snel s ptičjega strašila na njivi star kos raztrganega kmečkega plašča, in ki zdaj sleče svoja sijajna žametna oblačila samo zato, da obleče še sijajnejša? Ali sem jaz tisti, ki je nekoč spal pod prostim nebom na lesenem hlodu ali na kamnu, in ki počiva zdaj pod židano odejo na batistnih blazinah? Ali sem jaz tisti, ki je nekoč vzel na cesti psu suho kost, in ki zdaj zajema s srebrno žlico iz srebrne sklede dišeča, slastna jedila? Ha, ali sem to jaz, ki je nekoč razžaljen, maščeval se čez deset let na svojem sovražniku? Ali sem jaz?

Ternej pa je trpel pomanjkanje, zabredel je v revščino z ženo in otroci, ki sem jih sicer obžaloval, ker sem vedel, da jih on ne ljubi. Če bi Ternej ljubil svojo ženo in otroke, bi jih niti ne obžaloval; bilo bi mi celo všeč, da tudi oni žive v bedi.

Dolgo, prav dolgo se nisva videla.

Nekoč sem potoval. Na prvi postaji sem menjaval konje, na cesti sem se ogledal, ker sem čakal na konje. Nedaleč od postaje so zidali. Opazoval sem pričetno delo. Med delavci, ki so nosili zemljo in kamenje sem spoznal Terneja. Tudi on me je spoznal, povetil je oči in njegov voziček je zaškripal pod težo. Njegovo obličje je bilo mokro, od solz ali od potu. Morda tudi od obojega? Povpraševal sem po njem, in povedali so mi samo to, da dela kakor živina, ko pa dobi denar, ga takoj zaigra.

Moje življenje je bilo doslej razdeljeno med sinom in maščevanjem, in ko sem zadnjemu zadostil, sem se popolnoma posvetil svojemu sinu.

Revščine in uboštva sem bil vaju in nikdar nisem hrepenel po denarju. Če bi bil sam, bi pridobljeno Ternejevo premoženje lahko vrgel v vodo, obdržal sem ga pa za svojega sina in ga sklenil pomnožiti, kolikor mogoče. Sin pa je tudi zaslužil ljubezen in skrb, ki je rastla zanj v mojem srcu. Janeza, tega plemenitega Janeza sem vzel k sebi, . . . ne kot služabnika, ampak kot prijatelja; bil je oskrbnik moje hiše, bil je vse. — Oprostil sem ga vsakega težavnega dela; prosil me je, naj mu dovolim, da mi sme vsaj obleko snažiti. Nevoljno, pa ob enem smeje sem mu dovolil.

In Gašpar Hiripi?

Ta nesrečnež ni prišel več v gostilno, kjer smo izstopili. Vsak dan sem ga iskal in povpraševal po njem — toda, niti najmanjšega sledu ni bilo o njem. Potem sem vse opustil. Ne morem povedati, kako mi je bilo žal, da sem izgubil tega človeka, ki mi je bil v bedi moj edini prijatelj, in samo njemu se imam zahvaliti, da sem se maščeval nad morilcem svoje sreče.

Nekoč vstopi Janez s sledečo novico k meni:

Gospod, prične govoriti, bil sem v mestu. Ko sem šel mimo gostilne, sem videl, kako je vrgel gostilničar vmazanega in raztrganega človeka čez prag, ki je bil

grozno pijan. Bil je tako pijan, da je kar obležal na cesti, in se ni mogel premakniti z mesta.

No, in kaj to zanima mene? vprašam.

Ne vem, toda ko je letel, je imenoval vaše ime . . .

Moje ime?

Da, vaše in nekega gotovega Gvadanija ali Giabány ali kako . . . ne spominjam se več. Rekel je: Podaj mi roko, prijatelj Anderlaki, prosim, podaj mi roko, jaz, jaz vidim zelo slabo, prosim, pelji me, ker ti veš, kaj Gvadáni ali . . . na, kako se že imenuje . . . in pričel je govoriti v verzih . . .

Oh, to je Hiripil sem zavpil ves srečen.

Torej poznate tega človeka resnično? Res?

Prav dobro . . .

Smešna stvar, moram reči . . .

Pojdi tja, kjer si ga videl in takoj ga pripelji sem. Vzemi s seboj še enega slugo, ker bi ga sam morda ne mogel pripeljati.

In kdo je ta človek?

Prav tak prijatelj, kot si mi ti!

Vaš prijatelj? neverjetno . . .

To mi boš verjel, ko ti bom povedal najino povest; toda sedaj ne utegnem.

Pohiti, da ga še dobiš tam!

Janez in sluga sta pripeljala Hiripija nezavestnega. Drugi dan opoldne se je prebudil zdrav.

Ali me še poznaš, prijatelj Gašpar? sem ga nagovoril,

Hm, od glave do nog bi te spoznal, «a čez to mejo bi si ne upal, in ne prisežem, ako si še moj blagajnik,» je odgovoril Hiripi in se čudil meni in krasni sobi, kjer je bival sedaj.

Le primi me in videl boš, da sem tvoj blagajnik ... in to ime si hočem v bodoče res zaslužiti ...

Toda jaz ne razumem tega in to mi moraš razložiti!

To je pač lahko razumljivo, sem mu rekel. Ena beseda ti razloži vse: Tekom dveh tednov sem postal gospodar tisočakov in stotisočakov ...

Tisoč in stotisoč goldinarjev, se je čudil!

Usta je imel odprta, prijel se je za glavo ter hotel potegniti z glave čepico, katere pa sploh ni imel. — Sedaj pa v resnici ne vem, kako naj te nazivljem, je nadaljeval plašno.

Imenuj me tako kakor prej, svojega prijatelja, sem ga osrčeval; čeravno nisi moj pravi prijatelj, ker si mi napravil toliko skrbi.

Jaz? Kako to?

Zato, ker si odšel iz krčme in me pustil samega, in sem že obupal, da bi se še kdaj videla ...

Ti si obupal, jaz pa sem bil proklet, da, proklet sem bil, ker sem moral piti vino pomešano z vodo.

Ti si pil vodeno vino?

Da, prijatelj! Kadar sem pil vino, sem se jokal in solze so mi padale v kozarec in te solze so tekle zaradi tebe.

Novi jubilejni cenik je izšel!

Uveljavile so
se mnoge
znatno znižane
cene.

Švicarske
„Union“ ure
so le najboljše!

Cenik se pošilja
na zahtevo za-
stoj in poštnine
prosto.

Fr. Čuden v Ljubljani

urar in trgovec

samo nasproti Frančiškan. samostana

Promet v letu 1910 čez 1000 milijonov kron

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

STRITARJEVA ULICA Štev. 2. (LASTNA HIŠA).

Posreduje najkulantneje nakup in prodajo vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, prioritet, srečk in novcev. Prevzema zavezanja proti kurznim izgubi pri izžrebanju; denarne in kavalirne vloge na tek. račun ali na vložno knjižico.

Vloženi denar se obrestuje od dne vloge do dne dviga s

4 $\frac{1}{2}$ % čistih

Do K 10.000.— brez odpovedi. Za vse vloge jamči vse lastno premoženje t. j. sedaj okroglo devet milijonov K. Zamenjava in eskomptuje izžrebane obligacije, srečke in kupone. Prodaja in kupuje devize in valute. Daje predjme na vrednostne listine pod kulantnimi pogoji. Eskomptuje in novčuje menice. Borzna naročila za dunajsko in inozemske borze izvede točno in ceno. Nakaznice in čeki na inozemska mesta. Promese k vsem žrebanjem.

Kupuje in prodaja ameriške dolarje.

Podružnice: Trst, Celovec, Spitt, Sarajevo in Gorica.

Rezervni zakladi K 800.000.

Dejniški kapital K 8.000.000.

Prva kranjska tvornica plete-
nin in tkanin

Dragotin Hribar

Ljubljana, Zaloška cesta št. 14

priporoča cenjenim gg. trgovcem v mestu
in na deželi svoje izdelke, kakor: noga-
vice, rokavice, gorenje jopiče, gamašne,
otročka oblačilca, telovnike za gospode
in lovske telovnike itd. - Blago najboljše
kakovosti, cene nizke, postrežba točna.

Dobro blago se samo hvali!

Tovarna kanditov in sladčic
Josipina Schumi, Ljubljana
Gradišče 9

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih v svojo stroko spadajočih izdelkov, kot: mnogovrstnih sladčic (bonbonov) od navadnih do najfinejših. **Razno navadno pecivo, piškote, vafelne itd.**

Edina zaloga za Ljubljano čokoladne tvornice **J. Mannerja na Dunaju**: čokoladne in druge predmete na drobno in debelo.

Kakovost mojih izdelkov je brez konkurence
Postrežba točna. Cene zmerne.

Tiskarna knjig in umetnin
D. HRIBAR

Ljubljana, Dunajska cesta 9

Priporoča se cenjenim založnikom in pisateljem za tiskanje knjig in brošur. Izdeluje tudi vsakoršne tiskovine za urade, društva, trgovce, obrtnike itd. V priprosti, vendar kar najukusnejši obliki, kakor tudi v najelegantnejšem eno- in večbarvnem tisku pravilnega sloga.

Cene zmerne. Izvršitev točna.

Velika in moderna
zaloga oblek
za gospode, dečke in otroke

A. KUNC

Dvorni trg št. 3.
(na voglu Židovske ulice.)

Strokovnjaška postrežba z izbornimi
izdelki, po nizkih stalnih na vsakem
predmetu označenih cenah.

Naročila po meri točno in
priznano dobro.

Ustanovljeno 1842. Električna sila. Telefon 154.

**Tovarna olnatih barv,
— laka in firneža —**

**Brata Eberl,
— Ljubljana —**

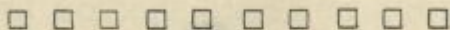
črkoslikarja, lakirarja, stavb. i. pohišt. pleskarja,
Miklošičeva ul. 6. nasproti, 'Uniona'.

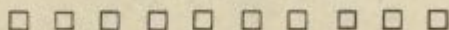
Velika zaloga lesenih malih
pohištvenih predmetov za
vžigavanje rish, kakor tudi
vse k tem spadajoče pri-
— prave in materijalije. —

ZAVOD ZA TEHNIČNE IN ELEKTROTEH. NAPRAVE.

Koncesionirano podjetje za električne naprave, napeljave električne luči in prenos moči, telefonske, brzovjavne in signalne naprave. — Dobava in montiranje motorjev na bencin in petrolin ter Diesel-ovih motorjev. V zalogi vedno v veliki izbi: elektromotorji, ventilatorji, obločnice, žarnice, telefoni, vsakovrstni instalacijski material, mazilna olja in masti, sesalke, lestenci za elektriko in plin, ter sploh vse tehnične potrebščine. Popravila vsakovrstnih strojev. — Moderna mehanična delavnica.

LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 22.

KINTA

Priznano močna, lahko tekoča
solidna in neprekosljiva so
KINTA kolesa

Najobširnejše jamstvo, Ilustr. ceniki brezplačno.

K. Čamernik

Ljubljana, Dunajska cesta 9.
Špecialna trgovina s kolesi
in posameznimi deli.

Izposojevanje koles.

TOVARNA VOZOV
PETER KERŠIČ

v Spodnji Šiški, kolodvor Ljubljana (Kranjsko).

Dobavitelj vseh poštinih voz c. kr. avstrijske pošte. — Poštni vozovi patent Keršič št. 43.741 za Ograko, št. 31.925 za Avstrijo.

priporoča svoje bogato zalogo raznih vozov, nadalje se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča naročila po meri in risbi natančno in najsolidnejše — za kar jamčim.

Pismena priznanja visokih oseb so na upogled. Cenike in proračune razpošiljam brezplačno. — Popravki se izvršujejo po odgovarjajočih cenah in se uračunajo rabljeni vozovi.

Račun pri avstr. pošt. hran. šte. 28.406
pri ogr. pošt. hran. šte. 19.865
Telefon šte. 185
Žirokonto: Pri avstro-ogrski banki

Naslov za brzojave:
Kmetška posojilnica
v Ljubljani

Kmetška posojilnica ljubljske okolice

F. Z. K. D. Z.

V Ljubljani, v lastnem združenem
domu, Dunajska cesta šte. 18

obrestuje hranilne vloge
po čistih

Stanje hranilnih vlog nad
dvajset milijonov.

Rezervni zaklad nad pol milijona.

4¹/₂ %

brez odbitka rentnega davka,
katerega plačuje posojilnica sa-
ma za svoje vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun
s čekovnim prometom in jih obrestuje
od dne vloge do dne dviga, nakar se opo-
zarjajo zlasti trgovci in denarni zavodi po
deželi. Svoj denar posojuje le na varna zemlji-
šča po $5\frac{1}{4}\%$ ali proti amortizaciji.

Upravno premoženje nad dvajset in pol milijona.
Uradne ure od 8—12 h predpoldne in od 3—4 h popoldne.

ZAVOD ZA TEHNIČNE IN ELEKTROTEH. NAPRAVE.

Koncesionirano podjetje za električne naprave, napeljave električne luči in prenos moči, telefonske, brzojavne in signalne naprave. — Dobava in montiranje motorjev na bencin in petrolin ter Diesel-ovih motorjev. V zalogi vedno v veliki izberi: elektromotorji, ventilatorji, obločnice, žarnice, telefoni, vsakovrstni instalacijski material, mazilna olja in masti, sesalke, lestenci za elektriko in plin, ter sploh vse tehnične potrebščine. Popravila vsakovrstnih strojev. — Moderna mehanična delavnica.

LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 22.

Račun pri avstr. pošt. hran. štev. 28.403
pri ogr. pošt. hran. štev. 19.861
Telefon štev. 185
Žirokonto: Pri avstro-ogrski banki

Naslov za brzojave:
Kmetška posojilnica
v Ljubljani

Kmetška posojilnica ljubljske okolice

I. Z. Z. B. Z.

V Ljubljani, v lastnem združnem
domu, Dunajska cesta štev. 18

obrestuje hranilne vloge
po čistih

4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$

brez odbitka rentnega davka,
katerega plačuje posojilnica sa-
ma za svoje vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun
s čekovnim prometom in jih obrestuje
od dne vloge do dne dviga, nakar se opo-
zarjajo zlasti trgovci in denarni zavodi po
deželi. Svoj denar posojuje le na varna zemlji-
šča po 5 $\frac{1}{2}$ % ali proti amortizaciji.

Upravno premoženje nad dvajset in pol milijona.
Uradne ure od 8—12 h predpoldne in od 3—4 h popoldne.

Stanje hranilnih vlog nad
dvajset milijonov.

Rezervni zaklad nad pol milijona.